

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології

До 220-ї річниці з дня заснування університету

Науменко Н.В.

Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти

*Робочий зошит для самостійної роботи здобувачів освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 013 Початкова освіта*

Харків – 2024

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології

«До друку та в світ дозволяю»

проректор з наукової, інноваційної
і міжнародної діяльності
професор С. В. Бережна

До 220-ї річниці з дня заснування університету

Науменко Н.В.

Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти

*Робочий зошит для самостійної роботи здобувачів освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 013 Початкова освіта*

Рекомендовано редакційно-видавничою
радою Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди
протокол № 10 від 16.10.2024 року

Харків – 2024

УДК 37.091:351.862.2

Укладач: Науменко Н.В.

Рецензенти:

Бойчук Ю.Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Демченко І.І. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 10 від 16.10.2024 року

Науменко Н. Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти. Робочий зошит для самостійної роботи здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 Початкова освіта / Н. Науменко ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2024. – 59 с.

У робочому зошиті представлені завдання для практичної самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за темами курсу «Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти».

Робочий зошит розроблено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 «Початкова освіта» та викладачів, які викладають курс.

©Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Науменко

ЗМІСТ

Вступ	5
1 Зміст програми	8
2 Самостійна робота здобувачів освіти	11
3 Матеріали до практичних занять	14
Список рекомендованої літератури	57

ВСТУП

Дисципліна «*Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти*» призначена для систематизації отриманих в ході загальних курсів знань про сутність та особливості організації безпекоорієнтованого освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти на принципі забезпечення права учасників освітнього процесу на безпеку та збереження фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я в процесі освітньої діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «*Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти*» є систематизація отриманих в ході загальних курсів базових теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для підготовки майбутнього вчителя до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків; виявлення, аналізу та оцінки загроз і небезпек, адекватного реагування на них; ознайомлення з моделями необхідної і достатньої безпеки; видами безпеки в освітньому процесі; факторами впливу на безпечне освітнє середовище; сутністю та структурою безпекоорієнтованого освітнього середовища; принципами організації безпекоорієнтованого освітнього середовища; видами діяльності вчителя та напрямками організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти; формами та методами організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «*Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти*» є:

- оволодіння системою загальнотеоретичних та спеціальних професійних знань про особливості організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти;
- засвоєння знань про види безпеки, виклики, ризики та загрози в освітньому середовищі;
- засвоєння знань про сутність, структуру і значення освітнього середовища для всебічного гармонійного розвитку особистості здобувача освіти за віковою періодизацією, фактори негативного та позитивного впливу освітнього середовища на учасників освітнього процесу;
- засвоєння знань про принципи та напрями організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти;
- оволодіння технологіями, методами та формами організації безпечного та здорового освітнього середовища в закладах освіти;
- оволодіння системою знань і формування практичних умінь щодо виявлення, аналізу та оцінки загроз і небезпек, адекватного реагування на них;

– оволодіння методами, прийомами та видами професійної діяльності вчителя з метою організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані освітні задачі з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-03. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-04. Здатність працювати в команді.

ЗК-05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-07. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-08. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмових результатів навчання:

ПРН-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування зі школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-02 Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах закладу освіти, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПРН-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в закладі освіти.

ПРН-05 Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПРН-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-08 Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН-13 Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно зі школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, 4 кредитаЕCTS.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти

Тема 1. Сутність феномену «безпека» в суспільному вимірі

Особливості розвитку українського суспільства на початку ХХІ століття. Національне законодавство України з питань безпеки. Сутність і підходи до визначення поняття «безпека людини», співвідношення понять «безпека» і «безпека людини». Види безпеки. Виклики, ризики, небезпеки і загрози в контексті визначення безпеки людини. Взаємозв'язок здоров'я людини з її безпекою. Види здоров'я. Загальнонаціональна програма Президента «Здорова Україна – Здорова нація». Моделі необхідної і достатньої безпеки. Концепція Сталого розвитку. Сутність, структура та зміст життєдіяльності, здоров'я та безпеки людини.

Тема 2. Концептуальні засади безпеки в освіті

Реформування сучасної системи освіти. Освітня безпека. Освітні виклики, ризики, загрози і небезпеки на сучасному етапі розвитку суспільства. Педагогічна ризикологія, її сутність, функції та завдання. Нова українська школа як виклик для освітньої галузі. Освітні ризики та їх вплив на стан фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я учнів. Питання здоров'язбереження підростаючого покоління. Основні принципи концепції безпеки освіти. Роль освіти в побудові безпечного майбутнього для суспільства.

Тема 3. Середовище існування людини як соціально-педагогічна проблема

Середовище існування людини. Співвідношення понять «середовище» і «простір». Моделі середовища. Макро-, мезо-, мікросередовище існування людини. Значення середовища в розвитку людини. Аналіз системи «людина - середовище». Дослідження Л. Виготського про взаємодію людини та середовища. Фактори негативного та позитивного впливу середовища існування на людину. Сутнісна характеристика та значення середовища у становленні і формуванні особистості.

Тема 4. Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища як психолого-педагогічна проблема в контексті шкільної освіти

Середовище школи. Ідеї А.С. Макаренка у формуванні педагогічного середовища. Взаємозалежність понять «освітній простір», «освітнє середовище». Підходи до визначення освітнього простору. Освітнє середовище як об'єктивний і суб'єктивний феномен. Сучасні підходи та вимоги до освітнього середовища закладу освіти. Синергетичний підхід до створення освітнього середовища. Характеристика і параметри освітнього

середовища. Менеджмент освітнього середовища. Сутність і характеристика безпечного і здорового освітнього середовища. Нормативно-законодавчі документи щодо створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти. Безпекоорієнтоване освітнє середовище як сучасна педагогічна проблема. Передумови для організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти. Кодекс безпечного освітнього середовища закладів освіти. Принципи безпечного освітнього середовища.

Змістовий модуль 2. Професійна готовність майбутнього вчителя до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків

Тема 5. Професійна підготовка майбутнього вчителя в умовах сьогодення.

Професійна підготовка майбутніх учителів в контексті сучасних освітніх змін. Модель сучасного вчителя. Феномен «готовність» у психолого-педагогічній літературі. Професійна готовність майбутнього вчителя до професійної діяльності. Структура професійної готовності учителя у психолого-педагогічних дослідженнях. Професійний стандарт учителя. Компетентнісний підхід у структурі професійної готовності вчителя.

Тема 6. Готовність майбутнього вчителя до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладі освіти.

Концепція безпеки закладів освіти. Нормативно-правові документи з безпеки закладів освіти. Компоненти готовності майбутнього вчителя до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища (БООС) в закладі освіти. Вимоги до майбутнього вчителя згідно Концепції НУШ. Особистісна готовність майбутнього вчителя в структурі готовності майбутнього вчителя до організації БООС. Професійно-важливі якості вчителя в структурі готовності майбутнього вчителя до організації БООС. Психологічна готовність майбутнього вчителя в структурі готовності до організації БООС. Здоров'язбережувальна готовність майбутнього вчителя в структурі готовності до організації БООС. Теоретична і практична готовність майбутнього вчителя в структурі готовності до організації БООС. Значення оволодіння комунікативними навичками для реалізації безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії.

Тема 7. Професійна діяльність учителя в організації безпекоорієнтованого освітнього середовища.

Види діяльності вчителя з метою організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти. Трудові функції вчителя закладу середньої освіти. Здоров'язбережувальна діяльність вчителя. Педагогіка партнерства. Чинники, що перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу. Психологічно-консультативна та соціально-педагогічна підтримка.

Взаємодія учителя з педагогічними працівниками та батьками. Стрес в роботі вчителя.

Тема 8. Форми, методи, технологічні прийоми організації безпекоорієнтованого освітнього середовища

Технології, методи та форми організації безпечного та здорового освітнього середовища в закладах освіти. Методи формування стійкості до стресу в учасників освітнього процесу. Техніки нейролінгвістичного програмування. Безпечні та відновлюючі форми роботи з дітьми. Менеджмент складних ситуацій (булінг, різні форми насилля, дискримінації). Вправи для саморегуляції, заземлення та пошуку ресурсу. Оздоровчо-профілактичні методи в організації БООС. Пам'ятка безпеки в укритті. Допомога собі та іншим в умовах надзвичайних ситуацій.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Самостійна робота охоплює зміст навчальної дисципліни та передбачає:

1. Самопідготовку до практичних занять;
2. Роботу з першоджерелами, нормативними та законодавчими документами;
3. Самостійне опанування навчальним матеріалом з дисципліни;
4. Підготовку творчих робіт, рефератів, доповідей.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Науковці зауважують, що самостійна робота здобувачів освіти є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом й планується, виконується згідно завдань викладача і під його керівництвом, але без його безпосередньої участі. Аналіз наукової літератури дозволяє окреслити такі основні функції самостійної роботи здобувачів освіти: розвиваюча та самоосвітня, інформаційно-навчальна, дослідницька.

Виконання здобувачем вищої освіти позаадиторної самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти» передбачає роботу з реконструктивно-варіативними, частково-пошуковими, творчо-дослідницькими завданнями.

Зауважимо, що до реконструктивно-варіативних завдань відносяться: повторення лекційного матеріалу, доробка і оформлення лекційних записів, робота з книгою (навчальною літературою); підготовка до практичних занять, до контролю засвоєння змістових модулів, до підсумкового модульного контролю; конспектування питань, які слід вивчити самостійно.

Слід мати на увазі, що самостійна робота з книгою сприяє:

- ясному і чіткому усвідомленню здобувачем освіти основних понять і суджень, основних умовиводів, що містяться в прочитаній книзі, умінню розібратися в доказах, що підтверджують цінність тих чи інших положень автора;
- достатньому розумінню здобувачем освіти доречності й доцільності наведених у навчальній літературі прикладів та ілюстрацій, що пояснюють доказовість і висновки автора, а ще краще, якщо він зуміє за асоціацією знайти до цих висновків додаткові приклад і пояснення з свого власного досвіду;
- вмінню відділити від основних тверджень і доказів ті додаткові дані, що не відіграють важливої ролі й мають другорядне значення;
- здатності здобувача освіти критично розбиратися у змісті навчальної літератури, визначати свою ставлення до неї в цілому, давати її загальну оцінку й характеристику, будувати правильні висновки.

Самостійно працюючи над навчальною літературою, здобувач освіти вчиться аналізувати явища і процеси, правильно встановлювати зв'язки і взаємовідношення між ними, підходити до питання з різних боків, доходити до пізнання істотних ознак, до глибокого розкриття суті явищ і подій, до самостійного засвоєння найважливіших положень науки.

Конспектування питань, які слід вивчити самостійно передбачає підготовку конспекту, що є складним записом змісту вихідного тексту, що включає в себе запозичення (цитати) найбільш примітних місць у поєднанні з планом джерела, а також стислий аналіз записаного матеріалу та висновки по ньому. Обсяг конспекту у середньому може складати 3-4 сторінки друкованого тексту.

Евристичний (частково-пошуковий) різновид організації самостійної роботи здобувачів освіти передбачає використання проектної діяльності, вирішення конкретних ситуацій, кросвордів та ситуаційних завдань; участь у дидактичних іграх; складання та вирішення різнорівневих тестів; роботу з опорними конспектами лекцій; розробку розумових карток, підготовку анотацій, рецензій й дайджестів тощо.

Готуючи анотацію (коротку узагальнювальну характеристику навчальної літератури, статті, рукопису) здобувачу освіти необхідно уважно перечитати навчальну літературу, з'ясувати, кому вона адресована, з якою метою її можна використати. Працю потрібно оцінити з погляду її науковості, логічної послідовності, актуальності питань чи проблем.

Під час підготовки рецензії (критичної оцінки праці, відгуку про неї) здобувачам освіти необхідно висловити міркування про прочитане загалом і його найважливіші деталі, застосовуючи науково обґрунтовані доведення, факти, пояснення. Рецензії здебільшого мають характер висновків, узагальнень, оцінки прочитаного. Можна давати оцінку навчальній літературі чи статті загалом або окремих її розділам, частинам, роблячи наприкінці узагальнення.

Під час підготовки дайджесту (короткого, стислого викладу питання чи проблеми з різних джерел, тобто короткого огляду якогось питання теми на 2-3 сторінки), важливо використовувати думки, судження, оцінки різних авторів із різних джерел. Це можуть бути статті з журналів, тижневиків. У дайджесті слід зазначити авторів статті, назву журналу, навести анотацію, зробити висновок щодо практичної значущості.

Творчо-дослідницький підхід до організації самостійної роботи здобувачів освіти в основному, реалізується завдяки науково-дослідницькій роботі (НДР) здобувачів освіти, що вважається важливим засобом підвищення якості формування особистості майбутніх фахівців, тому що вона:

- важливе джерело поповнення наукових закладів науковими співробітниками;
- формує навички наукового мислення, сприяє оволодінню методами набуття знань з фундаментальних й спеціальних дисциплін;

- фактор всебічного розвитку творчих та інтелектуальних якостей студентства, виховання соціально активної особистості;
- шлях поглиблення знань здобувачів освіти, розширенню їхнього світогляду, підвищення пізнавальної активності в навчальній діяльності;
- допомагає здобувачам освіти розумно, раціонально використовувати час, навчає зібраності, цілеспрямованості, відповідальності;
- розвиває мислення, формує вміння логічної аргументації, сприяє оволодінню методами пізнання;
- надає можливість оволодіти навичками самостійної пізнавальної діяльності.

Здобувачам освіти важливо ознайомитися з психофізіологічними основами розумової праці, технікою її наукової організації. Кожний здобувач освіти повинен вміти раціонально організовувати свою навчальну діяльність, працюючи над виконанням самостійної роботи. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання призводило до плідних наслідків у навчальному процесі.

Рекомендується виконувати самостійну роботу здобувачів освіти означеній послідовності відповідно до наступних етапів:

1. Оформлення завдання на виконання самостійної роботи.
2. Підбір, вивчення та конспектування опублікованих та інших інформаційних матеріалів з питань самостійної роботи.
3. Підготовка (написання та ілюстрування) проекту звіту з самостійної роботи.
4. Представлення керівникові проекту звіту з самостійної роботи і остаточне узгодження з керівником всіх необхідних питань по формі і змісту цього звіту.
5. Оформлення остаточного (узгодженого з керівником) варіанту звіту з самостійної роботи.
6. Представлення керівникові кінцевого варіанту звіту з самостійної роботи.

Слід зауважити, що навчальній і науково-дослідній роботі здобувачів освіти з проблем дисципліни «Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти» притаманні значні можливості для формування творчої особистості майбутнього фахівця. Ті здобувачі освіти, які постійно беруть участь у різних формах науково-дослідної роботи у процесі здійснення самостійної роботи з навчальної дисципліни, отримують більш ґрунтовну підготовку для продовження наукових досліджень (написання курсової роботи, продовження навчання в магістратурі тощо).

МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні питання організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти

ТЕМА 1. Сутність феномену «безпека» в суспільному вимірі

1. Визначити напрями реформування початкової освіти у перших десятиріччях XXI століття, їх зміст та перспективи її модернізації.

- Напрями реформування початкової освіти у перших десятиліттях XXI століття _____

_____

_____

_____

- Мета та завдання освітніх реформ

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- Перспективи модернізації початкової освіти

_____

---

2. Здійснити аналіз національного законодавства з питань безпеки. Заповнити таблицю та зробити узагальнюючий висновок:

№	Нормативний документ	Ключові тези
1.	Закон України «Про основи національної безпеки» (2018) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text	
2.	Закон України «Про охорону праці» (2023)	

	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text	
3.	Наказ Кабінету Міністрів про затвердження Положення «Про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» (2017) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text	
4.	Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій	

	українській школі (2020) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text	
5.	Концепція безпеки закладів освіти (2023) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text	
6.	Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» (2011) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1164	

	<p>-2011-%D1%80#Text</p>	
7.	<p>Загальнонаціональна програма Президента «Здорова Україна» (2021) https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3268398-zelenskij-prezentuvav-programu-zdorova-ukraina.html</p>	
8.	<p>Закон України «Про повну загальну середню освіту» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text</p>	

Висновок: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3. Дати визначення поняттю «Безпека людини»

_____

_____

_____

4. Пояснити співвідношення понять «безпека» і «безпека людини»

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5. Види безпеки:

---

6. Дайте визначення поняттям:

Виклики _____
_____

Ризики _____
_____
_____

Небезпеки _____
_____
_____

Загрози _____
_____
_____

7. Поясніть взаємозв'язок здоров'я людини з її безпекою. Наведіть приклади.

---

8. Розкрийте сутність феномену «Здоров'я людини» та його складових:

Здоров'я людини

Фізичне здоров'я

Психічне здоров'я

Соціальне здоров'я

Духовне здоров'я

---

8. Охарактеризуйте мету, завдання та шляхи реалізації Загальнонаціональної програми Президента «Здорова Україна – Здорова нація»

10. Визначте концептуальні засади формування початкової освіти в контексті сталого розвитку:

ТЕМА 2. Концептуальні засади безпеки в освіті

1. Створіть кластер* «Освітня безпека», вказуючи та розкриваючи основні напрями та шляхи забезпечення безпеки в освітньому процесі.

*Кластер – це процес виділення смислових одиниць тексту та їх візуальне оформлення у вигляді схеми. Він містить ключові слова та ідеї, представлені в логічній послідовності, які формують цілісну й наочну картину текстових елементів.

*Правила створення кластера:

- 1. Посередині документу Word записуємо ключову проблему теми.*
- 2. Кругом нього - слова чи речення, що розкривають, уточнюють або доповнюють проблему.*
- 3. Довкола записаних слів або речень з'являються «супутники» і встановлюються нові логічні зв'язки.*

Освітня безпека

2. Визначити сучасні освітні виклики, вказуючи можливі ризики та загрози для здоров'я та безпеки учасників освітнього процесу. Заповнити таблицю.

Сучасні освітні виклики	Ризики та загрози для здоров'я та безпеки учасників освітнього процесу

3. Ознайомтеся з концептуальними засадами Нової української школи, доведіть, що НУШ є викликом для освітньої галузі, та які ризики вона в собі несе для учасників освітнього процесу?

- <chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/razdel_1_Oglyad.pdf

---

---

5. Запропонуйте та обґрунтуйте напрями та шляхи здоров'язбереження підростаючого покоління в умовах освітнього закладу:

б. Охарактеризуйте основні принципи концепції безпеки освіти:

№	Принципи	Зміст
---	----------	-------

ТЕМА 3. Середовище існування людини як соціально-педагогічна проблема

1. Дайте визначення поняттю «середовище існування людини» _____

---

2. Надайте порівняльну характеристику «середовища» і «простору», обґрунтуйте відмінності та їх взаємозв'язок:

Середовище	Простір

--	--

Висновок:

---

3. Дайте визначення поняттям макро-, мезо-,мікросередовище існування людини та опишіть їх складові та впливи на розвиток особистості молодших школярів:

Макросередовище _____

Мезосередовище _____

Мікросередовище _____

---

4. Визначте концепт взаємодії людини та середовища у дослідженнях Л.С. Виготського.

---

5. Проаналізувати фактори негативного та позитивного впливу середовища існування на людину. Заповнити таблицю.

Фактори негативного впливу	Фактори позитивного впливу

--	--

б. Надати розгорнуту відповідь на питання «Значення середовища існування у становленні і формуванні особистості»

ТЕМА 4. Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища як психолого-педагогічна проблема в контексті шкільної освіти

1. Надайте визначення поняттям «освітній простір» та «освітнє середовище» у дослідженнях науковців. Заповніть таблицю.

Освітній простір – це	Освітнє середовище – це

--	--

2. Створіть модель освітнього середовища закладу освіти

<p style="text-align: center;">Освітнє середовище закладу освіти</p>
---

3. Опишіть сучасні вимоги до створення освітнього середовища початкової школи

---

4. Проаналізувати нормативно-законодавчі документи України щодо створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти та визначити проблему, мету, завдання та шляхи вирішення проблеми:

- Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>
- Концепція безпеки закладів освіти <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text>

---

6. Створити модель безпекоорієнтованого освітнього середовища початкової школи та визначити передумови для його організації

**Модель організації
безпекоорієнтованого
освітнього середовища
початкової школи**

5. Пройти онлайн-курс для вчителів початкової школи на освітній платформі ЕдЕра (60 год.) <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5143>

**ТЕМА 6. Готовність майбутнього вчителя до організації
безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладі освіти**

1. Надайте визначення поняттю «безпекоорієнтоване освітнє середовище»

2. Розкрийте сутність компонентів готовності майбутнього вчителя до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища:

4. Розробити календарний план на 1 навчальний рік оздоровчо-профілактичних та просвітницьких заходів відповідно до загальної, стратегічної мети забезпечення безпеки та здоров'язбереження в освітньому процесі

№	Зміст заходів	Термін виконання

5. Охарактеризувати методи і форми соціально-емоційного навчання. Навести конкретний приклад реалізації одного з методів або форми зазначеної освітньої діяльності (мета, зміст, способи організації)

---

9. Визначте та охарактеризуйте основні типи активностей батьків, що поєднують відносинами партнерства сім'ю, школу та громаду

10. Порівняйте моделі партнерської і традиційної школи

Партнерська орієнтація	Традиційна орієнтація

--	--

11. Охарактеризуйте значення педагогіки партнерства для організації безпекоорієнтованого освітнього середовища

---

12. Як вчителю початкових класів підготувати себе до моделі партнерства у школі?

- ---

- ---

- ---

- ---

- ---

- ---

- ---

- ---

---

13. Пройти онлайн-курси на освітній платформі ЕдЕра:

- «Школа стійкості» <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=937180&completed=true#!2863>,
- «Сміливі навчати» <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=937184&completed=true#!1762>

14. Дайте визначення поняттю «стрес» -

---

15. Охарактеризуйте ознаки стресу:

Фізіологічні ознаки

Психологічні ознаки

Особистісні ознаки

Медичні ознаки

---

16. Охарактеризуйте чинники, що можуть викликати стрес у професійній діяльності вчителя початкової школи

**ТЕМА 8. Форми, методи, технологічні прийоми організації
безпекоорієнтованого освітнього середовища**

1. Розробити комплекс вправ (технік) для зняття психологічної напруги в учасників освітнього процесу та запобігання стресу в професійній діяльності

---

2. Охарактеризувати безпечні та відновлюючі форми роботи з дітьми в процесі організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в початковій школі

3. Розробіть план заходів, що сприяють формуванню позитивної мотивації учнів та спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, здоровий спосіб життя; формування компетентностей безпеки

№	Форма діяльності	Зміст діяльності

4. Розробити та провести під час педагогічної практики тематичний захід для учасників освітнього процесу, що сприятиме їхньому навчанню оцінювати та зберігати свій фізичний і психічний стан, виявляти шкідливі фактори, що негативно впливають на здоров'я, розвивати емоційний інтелект; позитивну самооцінку, я-ідентичність (на вибір) _____

---

5. Розробити та провести під час педагогічної практики тренінг або консультативно-просвітницьку бесіду для батьків та вчителів за темою на вибір: «Заклад освіти, батьки, здобувачі – як сформувати взаємини?», «Безпечний інтернет», «Захист життя і здоров'я у період воєнних дій себе та членів сім'ї», «Як правильно подолати свою та чужу агресію?», «Поняття безпеки. Безпека освітнього середовища», «Як навчитися довіряти власній дитині або поговоримо про довіру», «Методи саморегуляції», «Форми та напрями профілактики психічного здоров'я » _____

б. а) Розробити та провести під час педагогічної практики виховний захід для учнів початкової школи на одну з тем:

- Як протистояти тиску та відстоювати власну позицію
- Моя поведінка в конфлікті/небезпечній ситуації
- Мінна безпека
- Користування індивідуальними засобами захисту під час епідемій
- Дії викладачів та здобувачів освіти під час повітряної тривоги та інших небезпек в умовах воєнного стану
- Як будувати стосунки з однолітками
- Правила безпеки в Інтернеті
- Вчимося розуміти один одного
- Як адаптуватися до нових умов/незнайомої ситуації
- Насильство. Як його уникнути?
- Взаєморозуміння - гарантія твоєї безпеки
- Маніпуляції та захист від них
- Для чого потрібна конкуренція в групі?
- Вчимося довіряти один одному
- Безпечний заклад освіти. Маски булінгу
- Конфлікт і взаємодія

б) Зробити самоаналіз проведеного виховного заходу.

7. Пройти онлайн-курси для вчителів початкової школи на освітній платформі ЕдЕра:

- «Створюємо простір дитинства разом» <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=733172#!4088>
- Основи здорового харчування для учнів 1-4 класів <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=1040267#!5166>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 552 с.
2. Білорус О. Г., Мацейко Ю. М. Глобальна перспектива і сталий розвиток : системні маркетинг. дослідж. Київ : МАУП, 2005. 492 с. : іл.
3. Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти : огляд. вид. / Нац. акад. пед. наук України, Держ. нац. пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; авт.-упоряд.: С. В. Лапаєнко та ін. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 204 с.
4. Дубасенюк О. А. Діяльнісні засади підготовки майбутніх компетентних фахівців в умовах сучасних викликів : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 366 с.
5. Єпіхіна М. Базові тенденції професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи у контексті сучасних викликів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота.* Ужгород, 2022. № 2 (51). С. 46–49. URL: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/267570>
6. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. для студ. вищих закл. освіти України I–IV рівнів акредитації / за ред. Є. П. Желібо, В. М. Пічі. Київ : Каравела ; Львів : Новий Світ–2000, 2001. 320 с.
7. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни : навч.-метод. посіб. Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 124 с.
8. Коваль Т., Нечитайло Ю., Турчин Т. Фахова підготовка майбутніх педагогів в умовах реформи початкової школи. *Věda a perspektivy.* 2021. № 4 (4). С. 60–73. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/455/458>
9. Культура безпеки : навч. посіб. / С. Р. Артем'єв та ін. Харків : НУЦЗУ, 2020. 172 с.
10. Малишева Л. С. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі педагогічного коледжу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Одеса, 2018. 296 с.
11. Науменко Н. В. Дефінітивна характеристика освітніх викликів, ризиків, небезпек і загроз в умовах сьогодення. *Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т ім. Івано-Франківськ,* 2024. Вип. 106. С. 60–67. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/19651/60-67%20%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9D%D0%92.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
12. Науменко Н. В. Дослідження стану професійної готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. *Новий колегіум : наук.-інформ. журн. : зб. ст. / Харків. нац. ун-т радіоелектроніки, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди.* Харків, 2024. № 3. С.14–23
13. Науменко Н. В. Критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки : зб. наук. пр. Бердянськ,* 2024. Вип. 2. С. 114–123. URL: <https://journals.bdpu.in.ua/index.php/ped/article/view/318/280>
14. Науменко Н. В. Ноксологічний та еколого-психологічний підходи як методологічні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. *Теорія та методика*

- навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2023. № 55. С. 162–175.
15. Науменко Н. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків: теоретико-методологічний аспект : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2024. 358 с.
  16. Науменко Н. В. Професійно важливі якості сучасного вчителя початкової школи в умовах сучасних викликів. *Актуальні питання гуманітарних наук* : зб. наук. пр. / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2024. Вип. 76, т. 2. С. 239–244. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/76_2024/part_2/40.pdf
  17. Науменко Н. В. Реалізація Кодексу безпечного освітнього середовища у педагогічному університеті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2024. № 92. С. 189–194. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2024/92/33.pdf>
  18. Науменко Н. В. Реалізація моделі науково-методичної системи підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. *Молодь і ринок* : наук.-пед. журн. : зб. ст. / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, 2024. № 10 (230). С.
  19. Науменко Н. В. Системний і синергетичний підходи як методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи* : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2023. Вип. 60. С. 229–239.
  20. Науменко Н. В. Сутність феномену «безпека людини» в контексті освітніх ризиків і загроз. *Інноваційна педагогіка* : наук. журн. : зб. ст. / Причорномор. наук.-дослід. ін-т економіки та інновацій. Одеса, 2024. Вип. 67, т. 1. С. 217–220. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/67/part_1/49.pdf
  21. Науменко Н. В. Сучасний стан професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у педагогічних закладах вищої освіти. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Сер.: Педагогіка. Психологія*. Одеса, 2024. № 1. С. 111–117. URL: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/ped-psyh/article/view/150>
  22. Науменко Н. В., Козлов А. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах освітніх ризиків. *Новий колегіум* : наук.-інф. журн. : зб. ст. / Харків. нац. ун-т радіоелектроніки, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2024. № 1. С. 70–77. URL: https://www.researchgate.net/publication/380683421_FORMUVANNA_ZDOROV'AZBEREZUVALNOI_KOMPETENTNOSTI_MAJBUTNIH_UCITELIV_POCHATKОВОI_SKOLI_V_UMOVAN_OSVITNIH_RIZIKIV
  23. Науменко Н. Безпекоорієнтоване освітнє середовище як психолого-педагогічна проблема в контексті початкової освіти. *Acta Paedagogica Volynienses* : наук. журн. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2024. Вип. 1. С. 30–36. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1657/1553>
  24. Павлик Н. В., Іванова О. В. Психологічні засоби професійного розвитку педагога Нової української школи : метод. посіб. / за ред. Н. В. Павлик ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. Івана Зязюна. Київ, 2022. 202 с.
  25. Психічне здоров'я особистості : підруч. для вищих навч. закл. / С. Д. Максименко, Я. В. Руденко, А. М. Кушнерьова, В. М. Невмержицький. Київ : Людмила, 2021. 438 с.
  26. Психологія здоров'я людини / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; за ред. І. Я. Коцана. Луцьк : РВВ–Вежа Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] (у редакції від 26.02.2021) –

- <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021) – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
  3. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyiosviti>
  4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. – https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metodrekomendacziyi.docx
  5. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) // content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf. URL: <https://ihed.org.ua/wp>
  6. Концепція нової української школи – <https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>
  7. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства? <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstva-shho-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>
  8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlenevydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novoho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchuosvitu&start=80>
  9. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentivbolonskohoprotsesu.html?download=82:bolonskyi-protses-nova-paradyhma-vyshchoiosvity-yu-rashkevych&start=80>
  10. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertivshchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoiosvity-ukrainy&start=80>

***Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в
закладах освіти***

*Робочий зошит для самостійної роботи здобувачів освіти першого
(бакалаврського) рівня
спеціальності 013 Початкова освіта*

Науменко Наталія Вікторівна

Робочий зошит на друкованій основі

Відповідальний за випуск: Науменко Н.В.

Комп'ютерна верстка: Науменко Н.В.

Коректор: Науменко Н.В.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Ум. друк. арк. 2,9

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
Україна, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29